

Капітoла 10

1

Прочитайте коментар до слів, які ви почувете в тексті.
Які з них ви бачите вперше?

Бáнош (діалектне) – гуцульська страва, каша з кукурудзяного борошна з додаванням бринзи, копченого сала та ін.

Брiнза – сир з овечого молока.

Казанóк – невелика металева посудина з дужкою та глибокою накривкою, у якій варять страву в польових умовах або з якої їдять.

Лик – обличчя, а також його зображення (звичайно на іконах).

Óбраз – *тут*: те саме, що ікона.

Пáморочитися – втрачати здатність ясно й чітко мислити (про мозок, розум і т. ін.).

Тiсняява – безладний рух, шттовханина у великій тісноті, у натовпі; нестача вільного місця, тіснота.

Ув'язáтися – включитися, втрутитися в якусь дію з власного бажання.

Хлоп (діалектне) – чоловік.

Цiлющий – який має лікувальні властивості; корисний для здоров'я, який сприяє зміцненню, збереженню здоров'я; який приносить полегшення, заспокоєння, втіху.

Шкваркi – підсмажені шматки сала, з яких частково витопився жир.

2

Поєднайте назви народів зі стравами, які вони традиційно готують або які вважають їхніми національними.

1) англійці	a) кебаб
2) італійці	b) пудинг
3) китайці	c) жаби
4) марокканці	d) вареники
5) турки	e) спагеті
6) українці	f) рис
7) французи	g) кускус

3

Прослухайте уривок і вставте на місці пропусків прийменники.

Півень ..... вікном дзвінко виспівував, вихоплюючись ..... різноголосся оркестру ранкових звуків. .... вчорашніх страхів не лишилось ані сліду. Сонячне проміння вривалося ..... маленькі вікна і заповнювало колибу. Миколи не було видно – десь, напевно, вже пішов ..... справах.

Марк роздивився ..... кімнаті. Дерев'яні меблі, глиняний посуд ..... полиці, ліжники і тьмяні лики образів ..... кутку. Йому чимраз більше подобався цей дивний дім. Він стояв ..... образами і придивлявся ..... суворого обличчя невідомого йому святого.

– То святий Миколай, – голос господаря знову виник ніби нізвідки, і Марк знову не втримався, щоб не підскочити ..... несподіванки.

4

Складіть словосполучення і речення за поданими моделями.

Зразок: Варити (що?) + (на чому?) – варити каву на вогні.

Співати (що?) + (як?) .....

(Кому?) подобається (що?) .....

Снідати (де?) + (коли?) .....

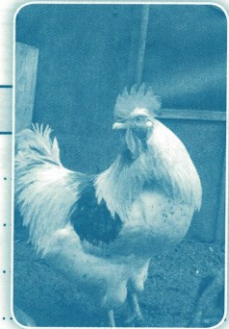
Налити (чого?) + (з чого?) .....

Засміятися (як?) .....

(Хто?) стоїть (біля чого?) і розмовляє (про що?) .....

Віднести (що?) + (куди?) .....

(Хто?) ходить (навколо чого?) .....

5

Поєднайте слова з обох колонок і виконайте завдання за зразком: кіт + мур-мур – муркотати (кіт муркоче).

1) кіт	a) му	.....
2) собака	b) цвірінь	.....
3) півень	c) бе	.....
4) жаба	d) гав	.....
5) корова	e) няв	.....
6) вівця	f) ква-ква	.....
7) горобець	g) кукуріку	.....
8) людина	h) апчи	.....

6

Підберіть правильні відповідники до слів і виразів.

1) ні бе ні ме [ні кукуріку]	a) не говорити ні слова
2) ані мур-мур	b) їсти рідку страву, видаючи при цьому характерні звуки
3) цвірінькати	c) говорити, розмовляти швидко, жваво
4) сьорбати	d) нічого не тямити, зовсім не розумітися на чомусь
5) щebetати	e) говорити швидко, голосно

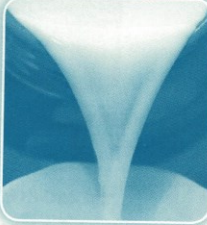
7

Виберіть з дужок правильний варіант.

1. (Тепла, Джерельна, Крижана) вода, яку звідкись приніс Микола, здавалось, мала (цілющі, минущі, вічні) властивості.
2. Вони снідали на подвір'ї, і (п'яні, п'янки, вперті) (гості, мухи, запахи), які напоювали все навколо, (щедро, щиро, щасливо) присмачували їжу.
3. Розумні сірі очі (просвітлювали, проникали, проймали) Марка, як (рентгенівське, броунівське, сонячне) проміння.
4. – Ну так, не всю ж важку роботу (жінкам, чоловікам, дітям) робити, часом може і (хлопець, дід, хлоп) (боротися, впоратися, втомитися)...
5. – А (борщ, бринза, банош) – то взагалі (жіноча, чоловіча, серйозна) справа, тут жінок пускати не можна.
6. Біля (каплички, магазинчика, ресторанчика) стояли (гуртом, селом, клином) чоловіки і про щось (жваво, жалібно, жаргоном) розмовляли.
7. Над розпаленим (ліжником, вогнищем, селищем) висів (казанок, глечик, півень), і там щось (кукурукало, квакало, булькало), поширюючи (апетитні, аптечні, ароматні) запахи.
8. Микола (закинув, залив, засипав) до киплячої (каші, сметани, смоли) (порізані гриби, кукурудзяні пластівці, кукурудзяне борошно) і розмішував його (залізною, алюмінієвою, дерев'яною) ложкою.
9. Він ходив навколо столу, облизувався як (кіт на собаку, кіт на сало, середя на п'ятницю).
10. – Та їж уже, чого (заглядаєш, підглядаєш, витріщився), – (зворушливо, лукаво, добродушно) посміхнувся Микола.
11. «Завтра піду (ловити попутку, шукати Марічку, блукати горами)», – сказав він сам собі.

8

Відзначте наступні твердження як «П» (правильні) або «Н» (неправильні).

	П	Н	
1) На одному з образів у колибі був святий Миколай.	☐	☐	
2) Марк з господарем снідали на подвір'ї.	☐	☐	
3) На сніданок був хліб з маслом та повидлом і кава з молоком.	☐	☐	
4) Чоловіки біля каплички розмовляли про політику.	☐	☐	
5) Марк вирішив не втручатися в розмову чоловіків.	☐	☐	
6) Микола вважав, що справжній банош треба варити на вогні.	☐	☐	
7) Крім баношу, на обід були шкварки, гриби, бринза.	☐	☐	
8) Марк відмовився від баношу, бо не любив запаху диму.	☐	☐	

9**Доберіть з дужок потрібні префікси до слів.**

- 1) Марк (від-, с-, про-)кинувся і довго не міг (з-, с-, по-)розуміти, де він.
- 2) Марк відразу (від-, по-, за-)чув, як по тілу (з-, роз-, пере-)лилося тепло, і всього його наче (до-, на-, пере-)повнив потужний заряд енергії.
- 3) Марк (до-, з-, пере-)бирав слова, щоб питання (зі-, від-, про-)звучало делікатно.
- 4) Марк (за-, обі-, пере-)йшовся селом, (ви-, за-, під-)йшов до Чорного Черемоша, який ніби (за-, об-, пере-)плітав село з усіх боків.
- 5) Він (з-, про-, ви-)мішував кашу, аж доки вона не (за-, по-, до-)гусла, далі зняв з вогню і ще трохи (пере-, за-, роз-)тер.
- 6) Він ходив навколо столу, (об-, за-, під-)лизувався як кіт на сало, не (ви-, об-, на-)важуючись братися до незнайомої їжі.